Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

15 päivänä heinäkuuta 2021*

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkilöiden vapaa liikkuvuus – Unionin kansalaisuus – Asetus (EY) N:o 883/2004 – 3 artiklan 1 kohdan a alakohta – Sairausetuudet – Käsite – 4 artikla ja 11 artiklan 3 kohdan e alakohta – Direktiivi 2004/38/EY – 7 artiklan 1 kohdan b alakohta – Oikeus oleskella yli kolme kuukautta – Edellytys, jonka mukaan henkilöllä on oltava kattava sairausvakuutusturva – 24 artikla – Yhdenvertainen kohtelu – Jäsenvaltion kansalainen, jolla ei ole taloudellista toimintaa ja joka oleskelee laillisesti toisen jäsenvaltion alueella – Se, että vastaanottava jäsenvaltio kieltäytyy liittämästä kyseistä henkilöä julkiseen sairausvakuutusjärjestelmäänsä

Asiassa C-535/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Augstākā tiesa (Senāts) (ylin tuomioistuin, Latvia) on esittänyt 9.7.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.7.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

A

Latvijas Republikas Veselības ministrijan

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, N. Piçarra ja N. Wahl sekä tuomarit E. Juhász, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe (esittelevä tuomari), C. Lycourgos ja P. G. Xuereb,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: yksikönpäällikkö M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.9.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– A, edustajanaan L. Liepa, advokāts,

* Oikeudenkäyntikieli: latvia.

– Latvijas Republikas Veselības ministrija, edustajinaan aluksi I. Viņķele ja R. Osis, sittemmin R. Osis,

– Latvian hallitus, asiamiehinään aluksi V. Soņeca, V. Kalniņa ja K. Pommere, sittemmin K. Pommere,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään L. Aguilera Ruiz,

– Euroopan komissio, asiamiehinään D. Martin, E. Montaguti ja I. Rubene,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.2.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 18 artiklan, SEUT 20 artiklan 1 kohdan ja SEUT 21 artiklan, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL 2004, L 166, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 16.9.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 988/2009 (EUVL 2009, L 284, s. 43) (jäljempänä asetus N:o 883/2004), 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan, 4 artiklan ja 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan sekä Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77) 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 24 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain A ja Latvijas Republikas Veselības ministrija (Latvian tasavallan terveysministeriö) ja joka koskee sitä, että tämä viimeksi mainittu on kieltäytynyt liittämästä A:ta julkiseen sairausvakuutusjärjestelmäänsä ja myöntämästä tälle eurooppalaista sairaanhoitokorttia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 883/2004

3 Asetuksen N:o 883/2004 2 artiklan, jonka otsikkona on ”Henkilöllinen soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin jossakin jäsenvaltiossa asuviin jäsenvaltion kansalaisiin, kansalaisuudettomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, sekä heidän perheenjäseniinsä ja heidän jälkeensä eläviin.”

4 Asetuksen 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Asiallinen soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen seuraavia sosiaaliturvan aloja koskevaan lainsäädäntöön:

a) sairausetuudet;

– –

5. Tätä asetusta ei sovelleta

a) lääkinnälliseen ja sosiaalihuoltoon – –

– –”

5 Asetuksen 4 artiklassa, jossa on kyseessä ”yhdenvertainen kohtelu”, säädetään seuraavaa:

”Henkilöillä, joihin tätä asetusta sovelletaan, on samat jäsenvaltion lainsäädännön mukaiset etuudet ja velvollisuudet kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaisilla, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.”

6 Saman asetuksen 11 artiklassa esitetään ”yleiset säännöt” sovellettavan lainsäädännön määrittämisestä. Siinä säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Kyseinen lainsäädäntö määritetään tämän osaston mukaisesti.

– –

3. Jollei 12–16 artiklasta muuta johdu,

a) henkilö, joka on palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana jossakin jäsenvaltiossa, on kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen;

b) virkamies on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, johon hänen työnantajanaan toimiva hallinto kuuluu;

c) henkilö, joka saa työttömyysetuuksia 65 artiklan mukaisesti asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön nojalla, on kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen;

d) jäsenvaltion asevoimien palvelukseen tai siviilipalvelukseen kutsuttu tai uudelleen kutsuttu henkilö on tämän jäsenvaltion lainsäädännön alainen;

e) muut kuin a–d alakohdassa tarkoitetut henkilöt ovat asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön alaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän asetuksen muita säännöksiä, joissa heille taataan etuuksia yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

– –”

Direktiivi 2004/38

7 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Henkilöistä, jotka käyttävät oleskeluoikeuttaan, ei kuitenkaan saisi aiheutua kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle oleskelun alkuvaiheessa. Tämän vuoksi olisi unionin kansalaisen ja hänen perheenjäsentensä yli [kolmen] kuukauden mittaiselle oleskelulle asetettava ehtoja.”

8 Direktiivin III lukuun, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeus”, sisältyvän 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan

– –

b) jos heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa – –

– –”

9 Direktiivin 14 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Unionin kansalaisella ja hänen perheenjäsenillään on 7, 12 ja 13 artiklassa säädetty oleskeluoikeus sikäli kuin he täyttävät näissä artikloissa säädetyt edellytykset.”

10 Saman direktiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Unionin kansalaisilla, jotka ovat oleskelleet laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun sen alueella. Tämä oikeus ei riipu III luvussa säädetyistä edellytyksistä.”

11 Direktiivin 2004/38 24 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei [EUT-sopimuksessa] ja johdetussa oikeudessa annetuista nimenomaisista erityismääräyksistä muuta johdu, kaikkia vastaanottavan jäsenvaltion alueella tämän direktiivin nojalla asuvia unionin kansalaisia on kohdeltava jäsenvaltion kansalaisten kanssa tasavertaisesti [EUT-sopimuksen] soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Tämä oikeus on ulotettava koskemaan perheenjäseniä, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia, mutta joilla on oleskeluoikeus tai oikeus pysyvään oleskeluun.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, vastaanottavan jäsenvaltion ei tarvitse myöntää oikeutta sosiaaliavustukseen oleskelun ensimmäisten kolmen kuukauden aikana tai soveltuvassa tapauksessa 14 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetyn pidemmän ajanjakson aikana muille kuin työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille taikka henkilöille, joilla säilyy tällainen asema, ja heidän perheensä jäsenille eikä sen tarvitse myöntää heille ennen pysyvän oleskeluoikeuden saamista toimeentulotukea opintoja varten, ammattiin johtava koulutus mukaan luettuna, opintorahan tai -lainan muodossa.”

Latvian oikeus

12 Sairaanhoidosta annetun lain (Ārstniecības likums; Latvijas Vēstnesis, 1997, nro 167/168), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (jäljempänä sairaanhoitolaki), 17 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Sairaanhoitoa, joka rahoitetaan valtion yleisestä talousarviosta ja hoitoon oikeutettujen varoista ministerineuvostossa määritettävien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, annetaan seuraaville henkilöille:

1) Latvian kansalaiset

2) muut kuin Latvian kansalaiset

3) Euroopan unionin jäsenvaltioiden, Euroopan talousalueen valtioiden ja Sveitsin valaliiton kansalaiset, jotka oleskelevat Latviassa palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen vuoksi, ja heidän perheenjäsenensä

4) ulkomaalaiset, joilla on lupa oleskella Latviassa pysyvästi

5) pakolaiset ja henkilöt, joille myönnetään toissijaista suojelua

6) pidätetyt, vangitut ja vapaudenmenetyksen käsittävään rangaistukseen tuomitut henkilöt.

– –

3. Henkilöillä, jotka ovat Latvian kansalaisten ja muiden kuin Latvian kansalaisten puolisoita ja joilla on määräaikainen oleskelulupa Latviassa, on ministerineuvostossa määritettävien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti oikeus saada maksutta obstetrista hoitoa, joka rahoitetaan valtion yleisestä talousarviosta ja hoitoon oikeutettujen varoista.

– –

5. Henkilöt, joita ei mainita tämän pykälän 1, 3 ja 4 momentissa, saavat sairaanhoitoa maksua vastaan.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 A, joka on Italian kansalainen, lähti vuoden 2015 lopussa tai tammikuussa 2016 Italiasta asettuakseen Latviaan puolisonsa, joka on Latvian kansalainen, ja heidän kahden alaikäisen lapsensa, jotka ovat Latvian ja Italian kansalaisia, luokse.

14 Ennen lähtöään A ilmoitti Italian toimivaltaisille viranomaisille muuttavansa Latviaan. Hänet siis merkittiin ulkomailla asuvien Italian kansalaisten rekisteriin. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että hän ei voi enää tässä ominaisuudessa saada Italiassa sairaanhoitoa tämän jäsenvaltion rahoittaman terveydenhuoltojärjestelmän kustantamana.

15 A haki 22.1.2016 Latvijas Nacionālais veselības dienestsiltä (Latvian kansallinen terveydenhuoltoviranomainen) merkitsemistään terveydenhuoltoon oikeutettujen rekisteriin ja eurooppalaisen sairaanhoitokortin myöntämistä. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, tähän rekisteriin merkitseminen vastaa asianomaisen liittämistä pakolliseen julkiseen sairausvakuutusjärjestelmään, jonka rahoitus on pääosin julkinen ja joka mahdollistaa sen piiriin kuuluville valtion rahoittaman sairaanhoidon luontoisetuuksina (jäljempänä valtion rahoittaman sairaanhoidon järjestelmä).

16 Latvian kansallinen terveydenhuoltoviranomainen hylkäsi hakemuksen 17.2.2016 tekemällään päätöksellä.

17 Tämä päätös pysytettiin 8.7.2016 tehdyllä Latvian tasavallan terveysministeriön päätöksellä sillä perusteella, ettei A kuulunut yhteenkään niistä valtion rahoittamaan sairaanhoitoon oikeutettujen kategorioista, jotka mainitaan sairaanhoitolain 17 §:n 1, 3 tai 4 momentissa, koska hän ei ollut palkkatyöntekijä eikä myöskään itsenäinen ammatinharjoittaja Latviassa vaan oleskeli siellä unionin kansalaisen rekisteröintitodistuksen perusteella. Hän voisi siis saada terveydenhuoltoetuuksia vain maksua vastaan saman lain 17 §:n 5 momentin mukaisesti.

18 A haki kyseiseen päätökseen muutosta, mutta administratīvā rajona tiesa (alueellinen hallintotuomioistuin, Latvia) hylkäsi muutoksenhaun ensimmäisessä oikeusasteessa ja Administratīvā apgabaltiesa (maakunnallinen hallintotuomioistuin, Latvia) hylkäsi sen valitusasteessa 5.1.2018 antamallaan tuomiolla.

19 Nämä kaksi tuomioistuinta katsoivat pääasiallisesti, että erilainen kohtelu yhtäältä A:n, joka oleskeli laillisesti Latviassa direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla ja joka saattoi vedota tämän direktiivin 24 artiklan 1 kohtaan, ja toisaalta niiden Latvian kansalaisten, jotka eivät olleet taloudellisesti aktiivisia, välillä voitiin oikeuttaa julkisen talouden suojelua koskevalla hyväksyttävällä tavoitteella ja se oli oikeasuhteinen. A:lla nimittäin on oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon, sairausvakuutusmaksut eivät ole suhteettomia ja pysyvän oleskeluoikeuden saatuaan A voisi saada valtion rahoittamaa sairaanhoitoa.

20 A on valittanut Administratīvā apgabaltiesan 5.1.2018 antamasta tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Augstākā tiesaan (Senāts) (ylin tuomioistuin, Latvia).

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sairaanhoitolain 17 §:llä on tarkoitus saattaa direktiivin 2004/38, jota voidaan soveltaa pääasiaan, 7 artiklan 1 kohdan b alakohta osaksi Latvian oikeutta. Se pohtii sitä vastoin asetuksen N:o 883/2004 sovellettavuutta. Yhtäältä valtion rahoittamaa sairaanhoitoa voidaan pitää tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna sosiaaliturvaetuutena, koska pääsy valtion rahoittaman sairaanhoidon järjestelmän piiriin myönnetään objektiivisten kriteerien mukaisesti ja koska tällainen hoito voi olla mainitun säännöksen a alakohdassa tarkoitettu ”sairausetuus”. Toisaalta esiin nousee kuitenkin kysymys siitä, jääkö tämä järjestelmä kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle sen 3 artiklan 5 kohdan a alakohdan nojalla.

22 Mikäli asetusta N:o 883/2004 ei voida soveltaa pääasiaan, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sairaanhoitolain yhteensopivuutta SEUT 18 ja SEUT 21 artiklan kanssa.

23 Mikäli päinvastoin asetusta N:o 883/2004 voidaan soveltaa pääasiaan, on selvitettävä tämän asetuksen 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan ulottuvuus. Kansallisen tuomioistuimen mielestä tällä säännöksellä on muun muassa tarkoitus estää se, että kyseisen asetuksen soveltamisalaan

kuuluvat henkilöt jäisivät ilman sosiaaliturvaan liittyvää suojaa sen takia, ettei ole lainsäädäntöä, jota heihin voitaisiin soveltaa. A:lta evätään pääsy valtion rahoittaman sairaanhoidon järjestelmän piiriin sekä Italiassa että Latviassa, joten häneltä evätään kokonaan pääsy tällaisen suojan piiriin.

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii myös asetuksen N:o 883/2004 ja direktiivin 2004/38 välistä vuorovaikutusta 19.9.2013 annettuun tuomioon Brey (C-140/12, EU:C:2013:565) perustuvan oikeuskäytännön kannalta. Tässä asiayhteydessä se toivoo saavansa selvennystä syrjintäkiellon periaatteen tulkintaan, sellaisena kuin tämä periaate konkretisoidaan erityisesti kyseisen asetuksen 4 artiklassa ja kyseisen direktiivin 24 artiklan 1 kohdassa. Sen mielestä erilainen kohtelu yhtäältä A:n kaltaisen unionin kansalaisen, joka ei ole taloudellisesti aktiivinen, ja toisaalta Latvian kansalaisten ja taloudellisesti aktiivisten unionin kansalaisten välillä voisi olla suhteeton sen hyväksyttävän tavoitteen kannalta, jossa on kyse Latvian tasavallan julkisen talouden suojelusta. Sen mielestä on selvitettävä, olisiko Latvian viranomaisten pitänyt A:n erityiselle tilanteelle ominaisten yksilöllisten olosuhteiden perusteella arvioida kokonaisuutena rasitetta, joka siitä, että A:lle myönnetään pääsy valtion rahoittaman sairaanhoidon järjestelmän piiriin, konkreettisesti muodostuisi koko kansalliselle sosiaalihuoltojärjestelmälle. Se, että A:lla on tiiviitä henkilökohtaisia siteitä Latviaan, voi merkitä, ettei häneltä saatu automaattisesti evätä kyseistä pääsyä.

25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa lopuksi, että muun muassa 11.11.2014 annettuun tuomioon Dano (C-333/13, EU:C:2014:2358) perustuvan oikeuskäytännön mukaan unionin kansalainen voi vaatia direktiivin 2004/38 24 artiklan 1 kohdan nojalla yhdenvertaista kohtelua vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten kanssa vain, jos hänen oleskelunsa tämän jäsenvaltion alueella täyttää tässä direktiivissä säädetyt edellytykset. A täyttää kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyt laillisen oleskelun edellytykset. Niinpä esiin nousee kysymys siitä, onko se, että A:n kaltaisella unionin kansalaisella on kattava sairausvakuutusturva, omiaan oikeuttamaan sen, että häneltä evätään pääsy valtion rahoittaman sairaanhoidon järjestelmän piiriin.

26 Tässä tilanteessa Augstākā tiesa (Senāts) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko julkista terveydenhuoltoa pidettävä asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna ’sairausetuutena’?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voivatko jäsenvaltiot – välttyäkseen terveydenhuoltoon liittyvien sosiaalietuuksien aiheuttamalta kohtuuttomalta rasitteelta – asetuksen N:o 883/2004 4 artiklan ja direktiivin 2004/38 24 artiklan nojalla evätä tällaiset etuudet sellaisilta unionin kansalaisilta, jotka tiettynä ajankohtana eivät työskentele, vaikka ne myöntävät kyseisiä etuuksia omille kansalaisilleen ja unionin kansalaisen perheenjäsenille, jotka työskentelevät ja ovat samassa asemassa kuin sen omat kansalaiset?

3) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, voivatko jäsenvaltiot – välttyäkseen terveydenhuoltoon liittyvien sosiaalietuuksien aiheuttamalta kohtuuttomalta rasitteelta – SEUT 18 ja SEUT 21 artiklan sekä direktiivin 2004/38 24 artiklan nojalla evätä tällaiset etuudet sellaisilta unionin kansalaisilta, jotka tiettynä ajankohtana eivät työskentele, vaikka ne myöntävät kyseisiä etuuksia omille kansalaisilleen ja unionin kansalaisen perheenjäsenille, jotka työskentelevät ja ovat samassa asemassa kuin sen omat kansalaiset?

4) Onko asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaista, että unionin kansalaiselta, joka käyttää oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, evätään oikeus saada valtion rahoittamaa sairaanhoitoa kaikissa jäsenvaltioissa, joita käsiteltävä asia koskee?

5) Onko SEUT 18 artiklan, SEUT 20 artiklan 1 kohdan ja SEUT 21 artiklan mukaista, että unionin kansalaiselta, joka käyttää oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, evätään oikeus saada valtion rahoittamaa sairaanhoitoa kaikissa jäsenvaltioissa, joita käsiteltävä asia koskee?

6) Onko direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu oleskelun laillisuus ymmärrettävä paitsi siten, että se antaa henkilölle oikeuden päästä sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, myös siten, että se voi olla peruste sosiaaliturvan epäämiselle? Toisin sanoen, voiko nyt käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa, jossa valittajalla on kattava sairausvakuutusturva, joka on toinen direktiivissä 2004/38 säädetyistä oleskelun laillisuuden edellytyksistä, olla oikeutettua, ettei valittajaa merkitä valtion rahoittaman terveydenhuoltojärjestelmän piiriin?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että valtion rahoittamat sairaanhoitoetuudet, jotka myönnetään kansallisessa lainsäädännössä määriteltyihin etuudensaajakategorioihin kuuluville henkilöille kaikesta yksilöllisestä tarveharkinnasta riippumatta, ovat mainitussa säännöksessä tarkoitettuja ”sairausetuuksia”, jotka kuuluvat siis kyseisen asetuksen soveltamisalaan, vai siten, että ne ovat etuuksia, jotka liittyvät ”lääkinnälliseen ja sosiaalihuoltoon” ja jäävät tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle sen 3 artiklan 5 kohdan a alakohdan nojalla.

28 Tältä osin on muistutettava, että asetuksen N:o 883/2004 soveltamisalaan kuuluvien etuuksien ja sen soveltamisalan ulkopuolelle jäävien etuuksien välinen ero perustuu ennen kaikkea kunkin etuuden tunnusomaisiin osatekijöihin ja erityisesti etuuden tavoitteisiin ja myöntämisedellytyksiin eikä siihen, pidetäänkö etuutta kansallisessa lainsäädännössä sosiaaliturvaetuutena (ks. mm. tuomio 16.9.2015, komissio v. Slovakia, C-433/13, EU:C:2015:602, 70 kohta ja tuomio 25.7.2018, A (Vammaiselle tarkoitettu apu), C-679/16, EU:C:2018:601, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee siten, että etuutta voidaan pitää sosiaaliturvaetuutena, jos yhtäältä sen myöntäminen etuudensaajille perustuu tiettyyn laissa määriteltyyn asemaan kaikesta yksilöllisestä tarveharkinnasta riippumatta ja jos toisaalta etuus liittyy johonkin asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti mainittuun vakuutustapahtumaan. Nämä kaksi edellytystä ovat kumulatiivisia (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, A (Vammaiselle tarkoitettu apu), C-679/16, EU:C:2018:601, 32 ja 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Edellisessä kohdassa mainitun ensimmäisen edellytyksen osalta on huomautettava, että se täyttyy, jos etuus myönnetään sellaisten objektiivisten kriteerien kannalta, jotka täyttyessään synnyttävät oikeuden etuuteen siten, ettei toimivaltainen viranomainen voi ottaa huomioon muita, henkilökohtaisia olosuhteita (tuomio 25.7.2018, A (Vammaiselle tarkoitettu apu), C-679/16, EU:C:2018:601, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Tämän tuomion 29 kohdassa mainitusta jälkimmäisestä edellytyksestä, jonka mukaan kyseessä olevan etuuden on liityttävä johonkin asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti mainittuun vakuutustapahtumaan, on muistutettava, että tämän säännöksen a alakohdassa mainitaan nimenomaisesti ”sairausetuudet”.

32 Tältä osin oikeuskäytännössä on jo todettu, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettujen ”sairausetuuksien” keskeisenä tavoitteena on potilaan parantaminen (ks. vastaavasti tuomio 16.11.1972, Heinze, 14/72, EU:C:1972:98, 8 kohta) siten, että hänelle annetaan hänen terveydentilansa kannalta tarpeelliset hoidot (ks. vastaavasti tuomio 8.7.2004, Gaumain-Cerri ja Barth, C-502/01 ja C-31/02, EU:C:2004:413, 21 kohta), ja siten ne kattavat vakuutustapahtuman, joka liittyy johonkin sairaudentilaan (ks. vastaavasti tuomio 21.7.2011, Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, 37 kohta ja tuomio 5.3.2020, Pensionsversicherungsanstalt (Kuntoutusraha), C-135/19, EU:C:2020:177, 32 kohta).

33 Etuus kuuluu sitä vastoin käsitteeseen ”lääkinnällinen ja sosiaalihuolto”, joka jää asetuksen N:o 883/2004 soveltamisalan ulkopuolelle sen 3 artiklan 5 kohdan a alakohdan nojalla, silloin, kun sen myöntäminen riippuu kyseisen etuuden hakijan yksilöllisestä tarveharkinnasta (ks. vastaavasti tuomio 16.7.1992, Hughes, C-78/91, EU:C:1992:331, 17 kohta).

34 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 40 ja 41 kohdassa, nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevat etuudet täyttävät tämän tuomion 29 kohdassa mainitun ensimmäisen edellytyksen, jotta niitä voidaan pitää sosiaaliturvaetuuksina. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien selitysten mukaan nimittäin sairaanhoito taataan kullekin Latviassa asuvalle henkilölle, joka kuuluu johonkin sairaanhoitolaissa objektiivisesti määritellyistä sairaanhoitoon oikeutettujen kategorioista, eikä toimivaltainen kansallinen viranomainen voi ottaa huomioon muita, henkilökohtaisia olosuhteita.

35 Tämän tuomion 29 kohdassa mainitun jälkimmäisen edellytyksen osalta ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevat sairaanhoitoetuudet ovat luontoisetuuksia, joissa on kyse sairaanhoidon antamisesta, ja sairaanhoidon tarkoituksena puolestaan on sairaiden henkilöiden parantaminen. Tällaiset etuudet liittyvät siis sairaudesta johtuvaan vakuutustapahtumaan, joka mainitaan nimenomaisesti asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

36 Koska tämän tuomion 29 kohdassa mainitut kaksi kumulatiivista edellytystä täyttyvät, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisia sairaanhoitoetuuksia on pidettävä asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina sosiaaliturvaetuuksina, joten ne kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan.

37 Tällaisten sairaanhoitoetuuksien rahoitustapa ei kyseenalaista mainittua päätelmää. Unionin tuomioistuin nimittäin on jo todennut, ettei etuuden rahoitustavalla ole merkitystä arvioitaessa, onko etuutta pidettävä sosiaaliturvaetuutena (ks. vastaavasti tuomio 16.7.1992, Hughes, C-78/91, EU:C:1992:331, 21 kohta ja tuomio 21.6.2017, Martinez Silva, C-449/16, EU:C:2017:485, 21 kohta).

38 Ensimmäiseen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn valossa, että asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että valtion rahoittamat sairaanhoitoetuudet, jotka myönnetään kansallisessa lainsäädännössä määriteltyihin etuudensaajakategorioihin kuuluville henkilöille kaikesta yksilöllisestä tarveharkinnasta riippumatta, ovat mainitussa säännöksessä tarkoitettuja ”sairausetuuksia”, jotka kuuluvat siis kyseisen asetuksen soveltamisalaan.

Toinen ja neljäs–kuudes kysymys

39 Aluksi on todettava, että koska toinen ja neljäs–kuudes kysymys, jotka on tutkittava yhdessä, koskevat useiden unionin oikeuden määräysten ja säännösten eli SEUT 18 artiklan, SEUT 20 artiklan 1 kohdan ja SEUT 21 artiklan, asetuksen N:o 883/2004 4 artiklan ja 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan sekä direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 24 artiklan tulkintaa, on määritettävä ne määräykset ja säännökset, joiden tulkinta on tarpeen hyödyllisen vastauksen antamiseksi mainittuihin kysymyksiin.

40 Tässä yhteydessä on aluksi palautettava mieleen, että SEUT 18 artiklan ensimmäistä kohtaa, jossa kielletään kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä perussopimusten soveltamisalalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perussopimusten erityismääräysten soveltamista, voidaan soveltaa itsenäisesti ainoastaan sellaisiin unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluviin tilanteisiin, joita varten EUT-sopimuksessa ei ole syrjinnän kieltäviä erityissääntöjä (tuomio 11.6.2020, TÜV Rheinland LGA Products ja Allianz IARD, C-581/18, EU:C:2020:453, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tätä syrjintäkiellon periaatetta täsmennetään direktiivin 2004/38 24 artiklassa sellaisten A:n kaltaisten unionin kansalaisten osalta, jotka käyttävät vapauttaan liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2012, komissio v. Itävalta, C-75/11, EU:C:2012:605, 49 kohta). Kyseistä periaatetta täsmennetään myös asetuksen N:o 883/2004 4 artiklassa sellaisten A:n kaltaisten unionin kansalaisten osalta, jotka vetoavat vastaanottavassa jäsenvaltiossa tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin etuuksiin, joihin kuuluvat – kuten vastauksesta ensimmäiseen kysymykseen ilmenee – pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset sairaanhoitoetuudet.

41 SEUT 20 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus, on unionin kansalaisen asema, jonka tarkoituksena on olla jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema (tuomio 20.9.2001, Grzelczyk, C-184/99, EU:C:2001:458, 31 kohta ja tuomio 21.2.2013, N., C-46/12, EU:C:2013:97, 27 kohta). SEUT 20 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa täsmennetään nimenomaisesti, että tässä artiklassa unionin kansalaisille annettuja oikeuksia käytetään ”perussopimuksissa ja niiden soveltamiseksi hyväksytyissä toimenpiteissä määritellyin edellytyksin ja rajoituksin”.

42 Myös SEUT 21 artiklan 1 kohdan mukaan unionin kansalaisilla on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, ”jollei perussopimuksissa määrätyistä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu”.

43 Direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdassa säädetään tällaisista kyseisen oikeuden rajoituksista ja edellytyksistä.

44 Niinpä toinen ja neljäs–kuudes kysymys on muotoiltava uudelleen siten, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee näillä kysymyksillä pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 883/2004 4 artiklaa ja 11 artiklan 3 kohdan e alakohtaa sekä direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 24 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa oikeus tulla liitetyksi vastaanottavan jäsenvaltion julkiseen sairausvakuutusjärjestelmään tämän valtion rahoittamaa sairaanhoitoa koskevien etuuksien saamiseksi evätään sellaisilta unionin kansalaisilta, jotka eivät ole taloudellisesti aktiivisia ja jotka ovat sellaisia toisen jäsenvaltion kansalaisia, jotka kuuluvat mainitun asetuksen 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan nojalla vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan ja käyttävät oikeuttaan oleskella tämän valtion alueella kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

45 Ensinnäkin on muistutettava, että asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohdassa vahvistetaan ”lainvalintasääntö”, jolla pyritään määrittämään, minkä jäsenvaltion lainsäädäntöä sovelletaan oikeuteen saada kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa lueteltuja sosiaaliturvaetuuksia, joihin kuuluvat sairausetuudet ja joita voivat vaatia kaikki muut kuin mainitun asetuksen 11 artiklan 3 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetut henkilöt eli muun muassa henkilöt, jotka eivät ole taloudellisesti aktiivisia (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2016, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, C-308/14, EU:C:2016:436, 63 kohta ja tuomio 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, 35 ja 40 kohta). Tästä seuraa, että nämä viimeksi mainitut kuuluvat lähtökohtaisesti asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön soveltamisalaan.

46 Asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohdalla ei pyritä ainoastaan estämään useampien kansallisten lainsäädäntöjen samanaikaista soveltamista tiettyyn tilanteeseen ja tästä mahdollisesti aiheutuvia vaikeuksia, vaan myös välttämään se, että kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvat henkilöt jäisivät ilman sosiaaliturvaan liittyvää suojaa siitä syystä, ettei heihin voida soveltaa minkään jäsenvaltion lainsäädäntöä (tuomio 14.6.2016, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, C-308/14, EU:C:2016:436, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Kyseisellä säännöksellä ei sinänsä pyritä määrittämään sosiaaliturvaetuuksia koskevan oikeuden olemassaolon aineellisia edellytyksiä. Jäsenvaltioiden on lähtökohtaisesti itse määritettävä nämä edellytykset lainsäädännössään (tuomio 14.6.2016, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, C-308/14, EU:C:2016:436, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Vahvistaessaan edellytykset oikeudelle tulla liitetyksi sosiaaliturvajärjestelmään jäsenvaltioiden on kuitenkin noudatettava voimassa olevia unionin oikeuden säännöksiä. Etenkin asetuksessa N:o 883/2004 säädetyt lainvalintasäännöt velvoittavat jäsenvaltioita ehdottomasti, eikä näillä siis ole mahdollisuutta ratkaista sitä, missä määrin on sovellettava niiden omaa tai jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädäntöä (ks. vastaavasti tuomio 25.10.2018, Walltopia, C-451/17, EU:C:2018:861, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 5.3.2020, Pensionsversicherungsanstalt (Kuntoutusraha), C-135/19, EU:C:2020:177, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Edellytykset oikeudelle tulla liitetyksi sosiaaliturvajärjestelmään eivät siis voi johtaa siihen, että kyseessä olevan lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jätetään henkilöt, joihin kyseistä lainsäädäntöä voidaan soveltaa asetuksen N:o 883/2004 nojalla (ks. vastaavasti tuomio

25.10.2018, Walltopia, C-451/17, EU:C:2018:861, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 5.3.2020, Pensionsversicherungsanstalt (Kuntoutusraha), C-135/19, EU:C:2020:177, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Tästä seuraa, että jäsenvaltio ei voi kansallisen lainsäädäntönsä nojalla kieltäytyä liittämästä julkiseen sairausvakuutusjärjestelmäänsä sellaista unionin kansalaista, joka kuuluu asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan nojalla kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan.

51 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa nyt käsiteltävässä asiassa, että A on sellainen unionin kansalainen, joka ei ole taloudellisesti aktiivinen eikä voi enää kuulua Italiassa julkisen terveydenhuoltojärjestelmän piiriin. Tästä seuraa, että asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaan A kuuluu asuinjäsenvaltionsa eli Latvian lainsäädännön soveltamisalaan. Niinpä – ja ensimmäiseen kysymykseen annettavan vastauksenkin perusteella – tässä säännöksessä edellytetään, että tällainen unionin kansalainen voi tulla liitetyksi kyseisen jäsenvaltion julkiseen sairausvakuutusjärjestelmään, kuten valtion rahoittaman sairaanhoidon järjestelmään.

52 Toiseksi on kuitenkin huomattava, että nyt käsiteltävät kysymykset koskevat sellaisen unionin kansalaisen tilannetta, joka on oleskellut muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on, yli kolmen kuukauden mutta alle viiden vuoden ajan ja jolla ei siis vielä ole pysyvää oleskeluoikeutta direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohdan nojalla.

53 Tältä osin on palautettava mieleen, että direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdasta, luettuna tämän direktiivin johdanto-osan kymmenennen perustelukappaleen valossa, ilmenee, että jäsenvaltiot voivat vaatia unionin kansalaisilta, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia ja jotka haluavat saada oikeuden oleskella niiden alueella yli kolmen kuukauden ajan harjoittamatta taloudellista toimintaa, että heillä on itseään ja perheenjäseniään varten kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja riittävät varat niin, etteivät he oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi kyseisen valtion sosiaalihuoltojärjestelmälle (tuomio 19.9.2013, Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

54 Direktiivin 2004/38 14 artiklan 2 kohdan nojalla on niin, että unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeus oleskella vastaanottavan jäsenvaltion alueella kyseisen direktiivin 7 artiklan perusteella säilyy vain, jos kyseiset kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä täyttävät tässä viimeksi mainitussa säännöksessä säädetyt edellytykset (tuomio 2.10.2019, Bajratari, C-93/18, EU:C:2019:809, 40 kohta).

55 Direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdasta, luettuna yhdessä sen 14 artiklan 2 kohdan kanssa, ilmenee siis, että sellaisella unionin kansalaisella, joka ei ole taloudellisesti aktiivinen, on koko sen vastaanottavan jäsenvaltion alueella oleskelunsa keston, joka on yli kolme kuukautta ja alle viisi vuotta, ajan muun muassa oltava itseään ja perheenjäseniään varten kattava sairausvakuutusturva niin, etteivät he muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi kyseisen jäsenvaltion julkiselle taloudelle.

56 Tämä direktiivin 2004/38 mukaisen oleskelun edellytys menettäisi kaiken tehokkaan vaikutuksen, jos olisi katsottava, että vastaanottava jäsenvaltio on velvollinen liittämään sellaisen unionin kansalaisen, joka ei ole taloudellisesti aktiivinen ja joka oleskelee sen alueella direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla, maksutta julkiseen sairausvakuutusjärjestelmäänsä.

57 Niinpä kolmanneksi on selvitettävä, millä tavoin yhtäältä asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohdassa ja toisaalta direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyt vaatimukset niveltyvät toisiinsa.

58 Tältä osin on todettava, että vaikka – kuten tämän tuomion 50 kohdasta ilmenee – jäsenvaltio, joka on ottanut vastaan sellaisen unionin kansalaisen, joka ei ole taloudellisesti aktiivinen ja joka oleskelee sen alueella direktiivin 2004/38 mukaisesti, on velvollinen liittämään tämän kansalaisen julkiseen sairausvakuutusjärjestelmäänsä silloin, kun kyseinen kansalainen kuuluu sen kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan nojalla, tämä jäsenvaltio voi säätää, että pääsy kyseisen järjestelmän piiriin ei ole maksutonta, jottei tämä sama kansalainen muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi kyseisen jäsenvaltion julkiselle taloudelle.

59 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 124 kohdassa, vastaanottava jäsenvaltio voi mainitulla perusteella asettaa sille, että se liittää julkiseen sairausvakuutusjärjestelmäänsä sellaisen unionin kansalaisen, joka ei ole taloudellisesti aktiivinen ja joka oleskelee sen alueella direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla, edellytyksiä, joiden tarkoituksena on estää, ettei kyseinen kansalainen muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi kyseisen jäsenvaltion julkiselle taloudelle; tällainen edellytys voi olla esimerkiksi se, että kyseinen kansalainen ottaa tai pitää voimassa sellaisen kattavan yksityisen sairausvakuutuksen, joka mahdollistaa kyseiselle jäsenvaltiolle korvauksen sille kyseisen kansalaisen hyväksi aiheutuneista terveydenhuoltomenoista tai sen, että kyseinen kansalainen maksaa rahoitusosuuden kyseisen jäsenvaltion julkiseen sairausvakuutusjärjestelmään. Tässä yhteydessä vastaanottavan jäsenvaltion on kuitenkin huolehdittava suhteellisuusperiaatteen noudattamisesta ja siis siitä, ettei tällaisten edellytysten täyttäminen ole tälle samalle kansalaiselle suhteettoman vaikeaa.

60 On vielä lisättävä, ettei direktiivin 2004/38 24 artiklasta ja asetuksen N:o 883/2004 4 artiklasta voida pätevästi tehdä mitään toista päätelmää.

61 Unionin kansalaisella, joka täyttää molemmat direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyt edellytykset, on kyllä tämän direktiivin 24 artiklan 1 kohdassa säädetty oikeus yhdenvertaiseen kohteluun. Tällaisella unionin kansalaisella on siltä osin kuin hän kuuluu asetuksen N:o 883/2004 soveltamisalaan myös tämän asetuksen 4 artiklassa säädetty oikeus yhdenvertaiseen kohteluun.

62 On kuitenkin niin, että koska se, että tällaisen unionin kansalaisen yli kolmen kuukauden ja alle viiden vuoden pituinen oleskelu on direktiivin 2004/38 mukaista, edellyttää muun muassa sitä, että hänellä on kattava sairausvakuutusturva niin, ettei hän muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion julkiselle taloudelle, kyseinen unionin kansalainen ei voi vedota yhdenvertaista kohtelua koskevaan oikeuteen vaatiakseen maksutonta pääsyä julkisen sairausvakuutusjärjestelmän piiriin, koska muutoin kyseinen edellytys menettää kaiken tehokkaan vaikutuksen, kuten tämän tuomion 56 kohdassa todettiin. Näin ollen mahdollinen erilainen kohtelu, joka voisi aiheutua tällaisen unionin kansalaisen vahingoksi siitä, ettei hän pääse maksutta kyseisen järjestelmän piiriin, olisi väistämätön seuraus kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan unionin kansalaisella on oltava kattava sairausvakuutusturva.

63 Toiseen ja neljännestä kuudenteen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn valossa siten, että

– asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohtaa, luettuna direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan valossa, on tulkittava siten, että se on esteenä

kansalliselle lainsäädännölle, jossa oikeus tulla liitetyksi vastaanottavan jäsenvaltion julkiseen sairausvakuutusjärjestelmään tämän valtion rahoittamaa sairaanhoitoa koskevien etuuksien saamiseksi evätään sellaisilta unionin kansalaisilta, jotka eivät ole taloudellisesti aktiivisia ja jotka ovat sellaisia toisen jäsenvaltion kansalaisia, jotka kuuluvat mainitun asetuksen 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan nojalla vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan ja käyttävät oikeuttaan oleskella tämän valtion alueella kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti

– asetuksen N:o 883/2004 4 artiklaa ja 11 artiklan 3 kohdan e alakohtaa sekä direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 24 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät sitä vastoin ole esteenä sille, että tällaisten unionin kansalaisten liittäminen kyseiseen järjestelmään ei ole maksutonta, jotteivät kyseiset kansalaiset muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion julkiselle taloudelle.

Kolmas kysymys

64 Kun ensimmäiseen kysymykseen annettava vastaus otetaan huomioon, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

65 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004, sellaisena kuin se on muutettuna 16.9.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 988/2009, 3 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että valtion rahoittamat sairaanhoitoetuudet, jotka myönnetään kansallisessa lainsäädännössä määriteltyihin etuudensaajakategorioihin kuuluville henkilöille kaikesta yksilöllisestä tarveharkinnasta riippumatta, ovat mainitussa säännöksessä tarkoitettuja ”sairausetuuksia”, jotka kuuluvat siis asetuksen N:o 883/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 988/2009, soveltamisalaan.**

2) **Asetuksen N:o 883/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 988/2009, 11 artiklan 3 kohdan e alakohtaa, luettuna Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan valossa, on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa oikeus tulla liitetyksi vastaanottavan jäsenvaltion julkiseen sairausvakuutusjärjestelmään tämän valtion rahoittamaa sairaanhoitoa koskevien etuuksien saamiseksi evätään sellaisilta unionin**

kansalaisilta, jotka eivät ole taloudellisesti aktiivisia ja jotka ovat sellaisia toisen jäsenvaltion kansalaisia, jotka kuuluvat asetuksen N:o 883/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 988/2009, 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan nojalla vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan ja käyttävät oikeuttaan oleskella tämän valtion alueella kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Asetuksen N:o 883/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 988/2009, 4 artiklaa ja 11 artiklan 3 kohdan e alakohtaa sekä direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 24 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät sitä vastoin ole esteenä sille, että tällaisten unionin kansalaisten liittäminen kyseiseen järjestelmään ei ole maksutonta, jotteivät kyseiset kansalaiset muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion julkiselle taloudelle.

Allekirjoitukset